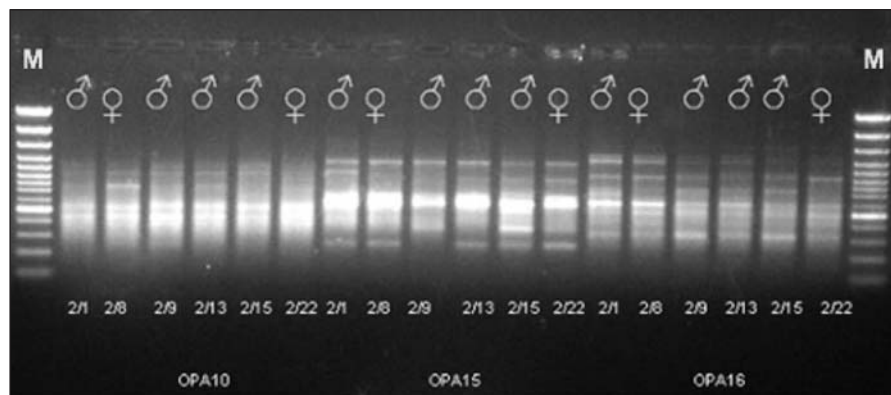

3. ábra: Primerek tesztelése a hím- és nőivarú mintákon

4. ábra: Szekvenálásra kivágott fragmentumok

Ebben az évben tovább folytatjuk az összehasonlító vizsgálatok más marker-rendszerek tesztelésével, beleértve a faj kloroplasztisz DNS-szekvenciáján alapuló markereket is.

A vizsgálatokhoz és a szakdolgozat

elkészítéséhez nyújtott segítségért külön köszönet illeti *Kulcsár Zsolt* vezérigazgató urat és a *VERGA Zrt. munkatársait*.

(A szakdolgozat készítője a cikkben hivatkozott irodalmat kérésre szívesen rendelkezésre bocsátja.)

Már a régi görögök...

Már a régi görögök is foglalkoztak a földterületek minősítésével, hasznosításával. Pontosan tudták, melyik terület mire való.

Nekünk nem kell az ilyen messze múltba elmennünk, csak II. József koráig. Ő, amikor feltérképezte az országot, nem gondolt olyan művelési (vagy inkább „műveletlenségi”) ágakra, mint a parlag, gyomtenger, bozót. Nincs ma könnyű helyzetben az a földnyilvántartással foglalkozó szakember, aki egy elhanyagolt területet, egy művelésével felhagyott szántót talál. A természetnek megvan az a csodálatos, ám közismert tulajdonsága, hogy semmit nem hagy üresen. Az ilyen területet ellepik a gyomok, esetenként a parlagfű vagy a japán keserűfű, felferődik rajta a bozót. Ilyenkor – jobb híján – a legelő művelési ágat adja neki. Ámbár a galagonya, kőköny, csipkerózsza, mogoró, boróka, som bozótot akár gyümölcsösnek is minősíthetné.

Az élet az utóbbi évtizedekben alaposan átrendezte a művelési ágakat. A gazdasági helyzet, az új technológiák

egymagukban is sok változást hoztak. De ezek nélkül is van ok a változásra. Az évszázadokon át végzett szántás-vetés, talajművelés, a legelő állatok taposása oly mértékben lepusztította, megvékonyította a meredékek termőtalaját, hogy azok művelése már nem gazdaságos. (A tokaji Kopaszhegy nem azért maradt parlagon a filoxéravész után, mert az őseink lusták lettek volna, hanem, mert a termőréteg jelentős része már a hegy lábánál lévő árkokat, patakokat töltötte fel, ha még nem is jutott le a Tiszába.) A vízjárásos rétek, tocsgók egy része is kihasználatlan marad. A kézi kaszálás jórészt „kiment a divatból”, a jóságot pedig nem lehet rájuk hajtani a zárvány voltuk miatt.

Immár másfél évszázada kiváló domborzati térképeink vannak. Kár, hogy a földnyilvántartók ennek nem igyekeztek hasznát venni. Pedig a földek égtájak szerinti kitétsége, lejtése sokkal többet elárul a használhatóságukról, értékükről, mint az egyébként is elavult aranykorona.

Mára minden hatósági beavatkozás

nélkül kialakult, hogy milyen lejtésű területeket nem érdemes, nem szabad szántani, talajukat megbolygatni. Meddig érdemes felmenni a domboldalon a legelő jószággal és meddig nem. A szabályozásnak legfeljebb annyira kell serkenteni ezt a folyamatot, hogy ne kapjon támogatást a terület olyan használatra, amire az nem alkalmas.

Az ilyen elhagyott területeken néha különleges, értékes növénytakaró alakul ki, amely megérdemli a (természeti) védelmet. Ezek nagysága természetesen csak töredéke a sok ezer hektárnak.

Mindebből az következik, hogy a fenti területek hasznosítása az erdővel kívánatos. Itt nem is a megtermelt fatömeg értéke a fontos, hanem, hogy helyben tartsuk a termőtalajt, az lemosódva ne töltse fel az árkokat, patakmedreket. Az erdő csökkentse a lefolyó víz mennyiségét, sebességét, mérsékelje az árvízi csúcsokat. A tájképi, környezet hatása, a foglalkoztatás fellendítése már csak „ráadás”.

A vízjárta rétek mint vizes élőhelyek általában erős védelmet élveznek. Öröndöletesen megfigyelhető az erdő terjeszkedése a meredek parlagterületeken is. Ott először egy pionír erdő jelenik meg, de az iszalag is bemutatja a „tudományát”, hogy a legígéretesebben induló erdőt is képes tönkretenni. Reméljük, a Natúra-rendelet nem tilalmazza a Természet ilyen irányú ténykedését. És a földek gazdáit sem korlátozza, hogy ezt a fázist hagyva, „átugorva”, elősegítsék az ott hajdan volt értékes erdő kialakulását, visszatelepülését.

Szerencsére bőven van lehetőségünk az őshonos fajokból álló, a természetes közeli erdőállományok telepítésére, De nem lenne helyes más fajokat kizárni e munkából. (Nem tartható például az a felfogás, hogy szeretjük az akácmézet, de nem szeretjük az akácfát. Jól esik olcsón megvenni a Kárpátokban kivágott fenyőfát, de „kapcsolt áruként” kapjuk vele az egyre nagyobb árvizeket a nyakunkba.)

Parlagterületeink sok ezer hektárja az északi dombvidékeinken található, nagyjából Ipolytárnóctól Telkibányáig, 10-40 kilométer széles sávban. Az itteni erdőtelepítési kedvet fékezi ugyan az Ózd környéki „szociális” erdőirtás, valamint, azok a vadászati körülmények, amik miatt kerítés védelme nélkül az erdőítés immár lehetetlen. Mindezek ellenére sem lenne helyénvaló a teljes tétlenkedésünk.

Reményfy László
ny. erdőmérnök